

наша СЛОВА

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 38 (1293) 21 ВЕРАСНЯ 2016 г.

26 верасня - Еўрапейскі дзень моў

110 гадоў таму назад выйшаў першы
нумар газеты "Наша доля"

"Наша доля" (поўная назва: "Наша Доля. Першая беларуская газета для вёсковага і местовага рабочага народу. Выходзіць раз у тыдзень рускім і польскім літэрарым") - штотыднёвая легальная газета рэвалюцыйна-дэмакратычнага кірунку, першая легальная газета ў беларускай мове. Выдавалася ў Вільні ў перыяд 1(14) верасня - 1(14) снежня 1906. Разам выйшла 6 нумароў, з іх 4 былі канфіскаваны, 7-ы быў знішчаны яшчэ ў наборы. Палова тыражу друкавалася кірыліцай, палова - лацінкай. Разавы тыраж 1-га нумару склаў 10 тыс. асобнікаў.

У праграмным артыкуле "Да чытачоў" газета выступіла за ўдзел у рэвалюцыйным руху, сацыяльную і нацыянальную свабоду, развіццё класавай самасвядомасці рабочых і сялян, асвету на роднай мове. Паводле вызначэння А. Луцкевіча, "Наша доля" была, "як бы апошні водук мінілай рэвалюцыі і паводле свайго зместу і паводле фразеалогіі нагадвала фразеалогію рэвалюцыйных лісткоў 1905 г.", і менавіта таму не мела легальнай будучыні.

Bikapediya.

Да Дня бібліятэк

у Лідзе - першы банер да 500-годдзя
беларускага кнігадрукавання

15 верасня ў Беларусі адзначаецца Дзень бібліятэк. Да гэтага дня ў рамках фестывалю "Ад мінулага ў сёння і ад сёння ў заўтра вядзе нас друкаванае слова", які праводзілі Лідская цэнтральная раённая бібліятэка пры падтрымцы Лідской гарадской арганізацыі ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" на тарцовай сцяне бібліятэкі размешчаны банер з пазнакай "500 год ад пачатку беларускага кнігадрукавання". Па факту гэта першы банер у горадзе да будучага ўсебеларускага юбілею. Распрацавала банер супрацоўніца бібліятэкі Дар'я Марцінкевіч.

Назва на фасадзе будынка ўтрымоўвае толькі слова "Цэнтральная раённая бібліятэка", то чипер ёсьць і імя Купалы, і яго слова і нават партрэт.

Наші кар.

ISSN 2073-7033

9 772 073 703 003 >

Уладзіміру Коласу - 65

Уладзімір Георгіевіч
КОЛАС (нар. 22 верасня 1951,
Менск) - беларускі кінарэжы-
сёр, педагог, заснавальнік і кі-
райнік (з 1990) Беларускага
гуманітарнага ліцэя.

Яшчэ ў школьнага гады
Уладзімір Колас займаўся ў
аматарскай кінастуды "Юнац-
тва" пры Палацы прафсаюзаў.

Па той прычыне, што ў
знакоміты УДЗІК адразу пасля
школы не бралі, Уладзімір вы-
рашыў паступаць у інстытут
замежных моваў. Планаваў пра-
вучыцца гады трэх, аднак дай-
шоў да дыплома. Першай у яго
была мова французская, дру-
гой - англійская. Па размеркава-
нні Колас паўтары гады на-
стаўнічаў у Браслаўскім і Чаш-
ніцкім (в. Углे) раёнах. Потым
тры гады адслужыў на Белпал-
ку. І толькі пасля паступіў на
Вышэйшыя рэжысёрскія курсы
у Маскве. Там яго і пачала

хваляваць праблема
тоеснасці беларусаў у
былым Савецкім Са-
юзе.

Дарэчы, яго
дыпломнай работай
быў "Малады дубок"
па Якубу Коласу. А
дэбютам - "Багровая
трава" па сцэнары
Аляксея Дудара.

Фільм быў прызнаны
лепшым у былым
СССР, і Уладзімір Ко-
лас атрымаў свой
першы прыз. Далей
ішлі "Дрэва на асфальце" з
Галінай Макараўай у галоўнай
ролі і "Хочаце ляпіце, хочаце
не". Потым Колас зняў "Адну
ноч" па Васілю Быкову і шмат
дакументальных фільмаў.

Лаўрэат узнагарод шэ-
рагу фестываляў.

Непасрэдна ж прапа-
нова стварыць беларускі ліцэй

у Менску паступіла ад Алега
Трусава, якому Колас дапамага-
ў ў яго выбарчай кампаніі ў
Віархоўны савет 12-га склікан-
ні. Ужо дэпутат Трусаў (і ён
жа старшыня адной з раённых
суполак ТБМ) абяцаў яму
поўную падтрымку.

Так узнік ЛІЦЭЙ...

Bikipedya.

Да Дня бібліятэк

У Магілёве з'явіліся бібліятэцкі імя Купалы і Шамякіна

У Магілёве 15 верасня
адной з бібліятэк надалі імя
Янкі Купалы. Дагэтуль чы-
тальня ў спальнym раёне Ма-
гілёўскага Задняпроўя на пра-
спекце Дзімітрава, 55 назывы не
мела, толькі нумар. Між tym
цэнтральнай бібліятэкі горада
заставацца з называмі савецкіх
часоў. Гарадская бібліятэка
носіць імя Карла Маркса, а аба-
ласная - Леніна.

Урачыстасць з нагоды
надання бібліятэцы імя класіка
беларускай літаратуры пры-
меркавалі да Дня бібліятэк.

У памяшканні чытальні
сабралася нямала гасцей і ста-
лых наведнікаў. Іх віталі су-
працоўніцы ў нацыянальных
строях, гучала беларуская му-
зыка. У адным з бібліятэчных
пакояў арганізавалі сталую
экспазіцыю пра яшчэ і літа-
ратурную дзеянісць Янкі Куп-
алы. Тут жа разгарнулі і этна-
графічны куток з беларускай
адзені.

Загадчыца бібліятэкі
Галіна Жмачынская заўважыла:
насіць імя класіка беларускай
літаратуры ганарова,
пачэсна і адказна.

- У горадзе была біблі-

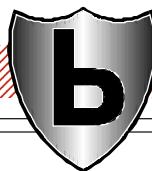

ятэка з імем Янкі Купалы. Мес-
цілася яна ў занялым будын-
ку. Яе зачынілі, і каб не згубі-
лася імя, яго вырашылі надаць
нашага Янкі Купалы, - казала
Галіна Мікалаеўна.

Старшыня Магілёў-
скага аддзялення Саюза бела-
рускіх пісьменнікаў Мікола
Яцкоў таксама казаў пра зна-
кавасць падзеі - надання біблі-
ятэцы імя Янкі Купалы.

- Янка Купала - гэта
наша ўсё. Я перакананы, што і
бібліятэцкі, які носяць імёны
Карла Маркса, Леніна, з цягам
часу набудуць імёны нашых
беларускіх класікаў, каб яны
сапраўды сталі беларускімі,
- сказаў пастэр і кампазітар-песен-
нік.

Радыё Свабода.

Хочаце, каб вашыя дзеци навучаліся па-беларуску - пішыце заявы

Экзатычна мова

Адкуль у жыцці сярднестатыстычнага беларуса сёння бярэцца беларуская мова? Правільна, са школы, і ўспаміны пра яе не заўсёды шчаслівия. А адкуль вольмецца той, хто захоча аддаць дзіця ў беларускамоўную школу ці садок, калі мова ў нас у жыцці - з'ява экзатычная. Тыя адзінкавыя выпадкі, калі яна ўжываецца ў абсалютна натуральных месцах мы вымушаныя заўважаць і асобным чынам дзякаўца - нават хэштг адмысловыя заявілі #дзякуюзмову. Як думаеце, колькі ў Гомелі беларускамоўных садкоў з больш як 120 агулам? Аніводнага. З прыблізіна 500 групак навучэнцаў толькі адна беларускамоўная. Чыноўнікі кажуць "за доўгія гады да нас ніхто не звязтаўся". Давайце прыкінем чиста статыстычна. 500 груп - гэта каля 10.000 дзяцей, а "за доўгія гады" - гэта не менш як 50.000, то бок у гарвыканкаме лічаць, што з сотняў тысячаў бацькоў НІХТО не напрасіў арганізацца беларускамоўнае навучанне для дзетак? Такога праства не можа быць. І такога няма. Не верыце - дакажу!

Цэльныя трывалыя

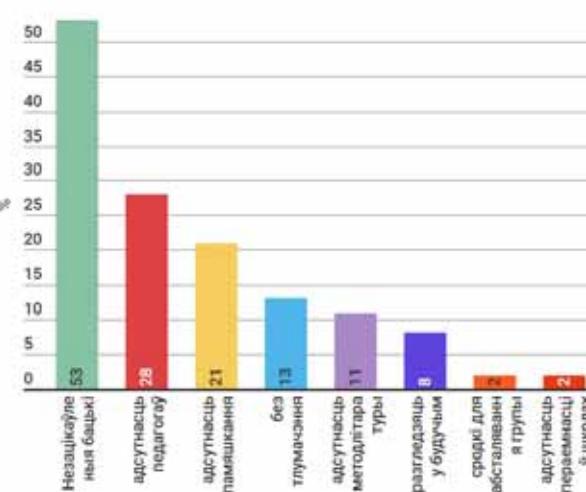
Гомельскіе аддзяленні Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны трывалыя часы звязтаўся з просьбай растлумачыць сітуацыю з беларускамоўным навучаннем у Гомелі. Тады нам адказали ў тыповым чынавецкім стылі: "Мы вось цэльныя трывалыя святы для дзяцей на год ладзім і ўвогуле беларускую мову вельмі любім і паважаем". Сёлета мы вырашылі зрабіць хітры ды і напісалі ўсе дзіцячыя садкоў Гомеля лісты з пытаннямі, ці ёсць у іх магчымасць ды жаданне ўвогуле навучанца дзетак па-беларуску, а калі што - дык можа проблемы якія маюцца? Праз нейкі час началі ісці адказы. У вызначаны законам тэрмін адказалі толькі 6 садкоў. Далей давялося тэлефонаўцаў у кожны садок ды запытваць, у чым справа. Чаго толькі мы ў тых перамовах не наслухаліся. У адных "дзень беларускай мовы" што чацвер", толькі вось выкладчыкі, якія валодаюць беларускай няма - як, запытваеца, вы гэтыя самыя дні праводзіце? Нехта казаў, што кепска валодаюць беларускай мовай, таму не зразумелі ўвогуле што мы ад іх хочам і здзіўляліся існаванню закона аб зваротах грамадзян. Наслухаліся, карацей, перлаў. Трэба сказаць, што так ці інакш адказы мы выбілі з 52% садкоў, таму маем права казаць пра рэпрэзентатыўнасць выбаркі. Каля 15% ухілілася ад адказу па сутнасці, або адказалі сухой фразай без тлумачэння "занінтересованыст есть, возможност нет". А вось што сярод тых, хто называў хоць якія прычыны, маем

наступную карціну: 28% - не маюць падрыхтаваных выкладчыкаў. Гэта не значыць, што астатнія 72% - маюць, хутчэй за ўсё астатнія пра гэта пабяляліся заяўляць. Давайце падумаем, што хаваецца за гэтай лічбай. У ранейшых адказах нам даводзілі, што ўсе выпускнікі каледжа "маюць права" выкладаць па-беларуску ды рэгулярна праходзяць курсы перападрыхтоўкі. Як яны іх тады праходзяць? Выхавацелі абавязаныя ведаць беларускую мову, бо гэта ёсьць патрабаваннем да іх кваліфікацыі як педагогаў. За што, скажыце, выкладчыкі курсаў перападрыхтоўкі гроши атрымліваюць? Канешна, бацькі самі павінны больш актыўна змагацца за беларускую мову ў навучанні сваіх дзяцей, бо 53% садкоў спасылаліся на незаікавленасць тэмай з боку бацькоў (паверым, як кажуць, бо іншага не застаецца), але траба разбірацца. Што ёсьць дзяржава? - добраахвотнае ўтваренне людзей: калі адны аддаюць частку свабоды і фінансаў іншым у абмен на пэўныя клопат з боку той самай дзяржавы. Беларуская мова - адна з дзвюх дзяржаўных, адпаведна і клопат пра яе захаванне і развіццё - наўпроставы абавязак дзяржавы, а не нейкай літасці. Гагатацца павінна быць, і заахвочванне, калі трэба - іншая стымуляцыя. Дзеля чаго? А навошта нам было 25 год тому здабываць незалежнасць? Каб быць гаспадарамі на сваіх зямлях. Але вернемся да лічбы. Частка называла проблемай - адсутнасць метадычнай літаратуры (каля 11%), памышкання (21%), і г.д. І зноў гэта не значыць, што астатнія 89% і 79% адпаведна маюць літаратуру (пра гэта шчыра заявілі толькі 5%) і памышканні, цалкам верагодна, што іншыя пра гэта пабаяліся казаць. Як таё, скажыце, можа быць, калі дзяржава гарантуе выбар мовы?

Пра той самы выбар без выбару (фраза становіща беларускім афарызмам)

Сёння бацькі становіцца на ўлік у мясцовым аддзеле адкукацыі, праз нейкі час ім паведамляюць, што можна падаць заяву ў неабходны садок і тут ім прапануюць выбар мовы навучання. На гэтай стадыі знаходзяцца людзі (нізкі ім паклон), якія выбіраюць беларускую. Далей іх пачынаюць адгаворваць ды папярэджваць, што ахвочым "навучанца па-беларуску", трэба сабраць таіх жа яшчэ мінімум 19 сем'яў. Першая нестыковачка для абавязанага вока. Гэта не бацькі абавязаныя шукать нейкі сем'я, а садкі ў сілу сваіх прымых функцый. Калі ў заяве ёсць выбар - яго мусіце забяспечыць! Адной маёй знаёмай да ўсяго хаваецелі прапанаваць ці не шукаць беларускамоўнага выхавацеля. Зараз інфармацыя для неабазнаных. У кожнага садка

На што спасылаліся садкі?

існуе свая чарга на зацічненне. Дык, сыходзячы з логікі сённяшніх сістэм, для стварэння беларускамоўнай групы трэба набраць 20 дзетак, ды не проста так, а калі яны ўсе хаваецца хадзіць у гэты садок і стаяць запар (!!!), то бок адзін за адным на гэтай самай чарзе. Інакш - групе не бываецца. Тут трэба сказаць, што адна беларускамоўная група ў Гомелі ўсё ж існуе. У садку № 160, што на вуліцы Косараўа. Набор у яе ідзе раз на 4 гады выключна дзякуючы высілкам заангажаванай выхавацельніцы. І чаргі ў яе наперад, і ўвогуле туды не прабіца, і сваіго ўнука загадчыца туды ўціснула. Вось што робіць чалавек, калі ён на сваіх месцы. Нізкі палкін і мя. Разумеючы проблему, мы ў Гомельскім ТБМ дойгі думалі ды шукалі выйсце з гэтай сітуацыі. А што, калі для такіх дзетак зрабіць асобную "чаргу", і каб яна хутчэй ішла, рабіць гэта ў межах не аднаго садка, а раёна? І чаргу рэгістраваць у аддзеле адкукацыі пры кожным раёне, каб потым па прынцыпе субсідыянасці (каб разбірацца на месцы) раён сам вырашаў дзе адкрыць туго саму групку, дзе для таго ёсць выкладчык, памышканне і г.д. Для "вагі" сабраці пад зваротам 500 подпісаў гамельчукоў (дзякуючы тым, што нас падтрымаў і хто дапамог сабраць подпісы) ды занеслі ў гарвыканкам.

Яшчэ раз пра лічбы

У дзясятку садкоў не паленаваліся і праўлялі такі аптымізм: сядзінне сярод бацькоў ды паведамляюць, што можна падаць заяву ў неабходны садок і тут ім прапануюць выбар мовы навучання. На гэтай стадыі знаходзяцца людзі (нізкі ім паклон), якія выбіраюць беларускую. Далей іх пачынаюць адгаворваць ды папярэджваць, што ахвочым "навучанца па-беларуску", трэба сабраць таіх жа яшчэ мінімум 19 сем'яў. Першая нестыковачка для абавязанага вока. Гэта не бацькі абавязаныя шукать нейкі сем'я, а садкі ў сілу сваіх прымых функцый. Калі ў заяве ёсць выбар - яго мусіце забяспечыць! Адной маёй знаёмай да ўсяго хаваецелі прапанаваць ці не шукаць беларускамоўнага выхавацеля. Зараз інфармацыя для неабазнаных. У кожнага садка

рымоўваеца, што праблема толькі адна - выкладчыкі. Людзі добрыя, мо каму цікавая праца выхавацелем? Праўда, у тэлефоннай размове з загадчыцай аднаго з садкоў пасля чарговых скарагаў пра тое, што няма выхавацеля, я прапанавала сваю кандыдатуру. Але я са сваёй вышэйшай лінгвістычнай адкукацыяй (МДЛУ) была для іх занадта "пераадукавана". Ствараць чаргу, на маю думку, пабяляліся, бо калі ў яе пачнуть запісвацца дзясяткі, то вылезе вонкі адсутнасць самых педагогаў, што ўскрые цэлую сістэмную праблему - разбураную адкукацию ў Беларусі. Затое па выніках нашай працы маем трохразовая павелічэнне колькасці беларускамоўных груп у Гомелі (была адна, стала троі), з чым нас усіх і віншаем. Адзіны ў Гомелі беларускамоўны клас распачынае працу з 1 верасня ў гімназіі імя Мележа - гэта ўрочыца абяцацца на прыёме спадарыня Ганна Басільеўна Мельнікова, начальніца адкукацыі спорту і турызму.

Да бацькоў

Калі ў вас ёсць жаданне аддаць дзіця ў беларускамоўную групку ці вы хацеці бі знайсці аднадумцаў для сумеснага баўлення часу для дзетак - звяртайтесь. І самае галоўнае - пішыце заявы ў выканкамы, паведамляйце пра беларускую мову навучання, вось проста зараз бярыце ды пішыце і абавязково інфармуйце нас, каб мы гэтыя працэс кантралявалі. Будзем намагацца вам дапамагчы. Меня на ўвазе можна не толькі 47 ды 160 садок, але любы, які вам бліжэй. Вельмі важна падымаць пытанні па конкретных садках. Будзе болей ахвочых - будзе прасцей арганізацца. Ды і трэба, каб у выканкаме ўрэшце даведаліся, што такі людзі ёсць. Раз не захацела дзяржава фіксаваць ахвочых навучанца па-беларуску, то будзем мы самі аб'ядноўваць людзей хадзіць у межах раёнаў і ўжо не праўляваць і прасціц, але патрабаваць стварэння груп, там, дзе будзе зрученіца "нашым" бацькам.

Калі 30% дзіцячых садкоў Гомеля не маюць выхавацеляў, якія валодаюць беларускай мовай. Пра гэта даведаліся сябры Таварыства беларускай мовы з адказам адміністрацыі дашкольных установ. Гомельская філія звярнулася ў 120 дзіцячых садкоў з пытаннямі наконт магчымасці ахвочых навучанцаў беларускамоўнай групі. І адно з пытанняў, гаворыць старшыня філіі Алеся Аўласевіч, датычыла таго, ці маюцца ў садку выхавацелі, якія змогуць выкладаць па-беларуску.

- Спачатку мы пісалі да Міністэрства адкукацыі. Яны звычайна адпісваюць вельмі агульнымі фразамі, кшталту - так, у Канстытуцыі ёсць дзе мовы. На практицы сітуацыя зусім іншая. То, што адбываецца ў чыноўніцкім кабінэце, то, што адбываецца ў садку, - гэта зусім іншыя сусветы. Мы маем адказы, што няма сёння беларускамоўных выкладчыкаў, то бок пытанні ўжо далей ідзе - да ўніверсітэтаў, да коледжаў, якія выпускаюць такіх прафесіяналу.

У Гомелі калі 500 груп навучэнцаў дзіцячых садкоў. З іх - толькі адна беларускамоўная.

**Беларускае Радыё
Рацыя.**

Беларускамоўную группу расфармавалі - бо выхавацелька сыйшла на пенсію

Ад мінулага ў сёння і ад сёння ў заўтра вядзе нас друкаванае слова

Фестываль лідскай прэсы і кнігі "Ад мінулага ў сёння і ад сёння ў заўтра вядзе нас друкаванае слова" прымяшчае мо дзве сотні чалавек. Лідская цэнтральная раённая бібліятэка імя Янкі Купалы пры

падтрымцы Лідской гарадской арганізацыі ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" 15 верасня на ганку бібліятэкі. Ганак тут беларускі, змяшчае мо дзве сотні чалавек.

Сярэднявечная музыка гурта "Скудрынка" і фалькло-

рна-сучасная песні гурта "Талер" ствараюць фон дзея. Тым больш, што кніжная традыцыя на Лідчыне вельмі даўняя. У 1576 г. Ян Карлан родам з-пад Ліды ў друкарні Яна Кішкі друкуе сачыненне С. Буднага «Аб галоўных палажэннях хрысціянскай веры» і працу Цыцэрана «Аб павіннасцях», перакладзеная на польскую мову С. Кашуцкім. У 1598 годзе лідскі стараста Ян Абрамовіч выдаў у Вільні евангелістычны "Катэхізіс", які змяшчае 300 элігійных песен. І не так важна, якую з гэтых датаў хотаў з пачатак лідскага друку, галоўнае, што той пачатак быў і быў не ў 1917 годзе.

Удзел у фестывалі браўлі "Лідская газета", "Прынё-

манскія весткі", выдавецкі дом ТБМ з "Нашым словам", "Лідскім летапісцам" і альманахам "Ад лідскіх муроў", Лідская друкарня, кнігарня "Кніжны свет", "Саюздрук". Былі арганізаваны кніжныя выставы "Летапіс друку Беларусі", "Лідскія перыядычныя выданні", "Лідчына літаратурная", выставка-продаж сувенірнай і паліграфічнай прадукцыі.

Адным з першых выступу святар Свята-Георгіеўскага храма-помніка Уладзімір Камінскі, ён спыніўся на постасі Пятра Бігэля, які нарадзіўся ў Радуні, быў ахрышчаны ў Лідзе і варты таго, каб быць тут належна ўшанаваным. Выступалі прадстаўнікі дзяржаўнай "Лідской газеты", недзяржаў-

Падчас фестывалю ў чытальнай зале бібліятэкі была адкрыта партрэтная галерэя супрацоўнікаў даваеннай рэдакцыі газеты "Ziemia Lidzka" - Уладзіслава Абрамовіча, Міхала Шымляевіча, Аляксандра Снежкі, Антона Грымайлі-Прыбылкі. Выстаўлены рэпрадукцыі малюнкаў лідскага мастака Вадзіма Вераб'ёва, зробленых на аснове аўтэнтычнай фатаграфіі ў польскай газеце. Фатаграфія была вельмі дрэннай якасці, і адзінам выйсцем было партрэты намаляваць.

Пра лідскіх даваенных краязнаўцаў і іхнія лёссы распавялялі Станіслаў Суднік і Леанід Паўрэз. Была падкрэслена іх краёвая пазіцыя, чаго варты хадзіць з той факт, што Міхал Шымляевіч быў чальцом Лідской гарадской рады ад ТБШ, адзінам чальцом ад ТБШ у Лідзе.

нно пра "Наша слова", напісаную ім спецыяльна пад фестываль на тэкст Сяргея Чыгрына са Слоніма.

Наша слова

**Каб ўхаце гучала родная мова,
І грэла нам душу і сэрца:
Чытайце заўсёды,
сябры, "Наша слова",
Каб словам**

бацькоўскім сагрэца.

**Чужых нам ніколі
не трэба замоваў,
Чужых не жадаем праклёнаў.
Чытайце заўсёды,**

сябры, "Наша слова" -

Жывіце прыгожа, натхнёна.

**Хай ліўні смяюца
пад гром перуновы,
І ветры гуляюць на волі...
А мы не баймся,**

бо ёсць "Наша слова" -

I нас не спалохаў ніколі.

**Ці сонечным ранкам,
ці ў час вечаровы,
Мы з мовай задумы
ъесе здзейснім.**

**Чытайце заўсёды,
сябры, "Наша слова" -
Лячыцеся казкай і песняй.**

**Гасцей сустракаем
заўжды адмыслова,
На стол саматканы
засцелем абрус...**

**Чытайце заўсёды,
сябры, "Наша слова" -
І жысьць будзе тут Беларусь!**

Падчас фестывалю акцёры Лідскага народнага тэатра ігралі сцэны з "Паўлінкі", "Кніжны свет" прадаваў кнігі, актыўісты ТБМ раздавалі "Наша слова" і паштоўкі.

Пасля перапынку праўшлай прэзентацыя новай кнігі Міхася Скоблы "Саркафаг і страху" (гл. ст. 8), мелі месца і іншыя мерапрыемствы.

Такім чынам першую спробу фестывалю лідскай кнігі і друку можна лічыць удалай, а таксама добрай рэпетыцыяй перад мерапрыемствамі наступнага 2017 года, гада 500-годдзя пачатку беларускага кнігадрукавання.

Яраслаў Грынкевіч.

Паэт шырокага душэўнага дыяпазону

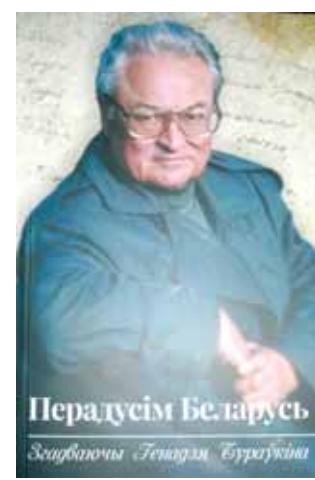
3 верасня ў менскім літаратурным музеі Максіма Багдановіча праішоў вечар памяці Генадзя Бураўкіна "Я ўдзячны і башкам, і Богу за мne падараваны кут...", прымеркаваны да 80-годдзя з дня нараджэння паэта. Падзяліца цёплымі словамі пра сябра, калегу і аднадумцу прыйшлі Міхась Скобла, Барыс Пятровіч, Сяргей Законнікай, Васіль Зуёнак, Анатоль Вярцінскі і іншы пісьменнікі і грамадскія дзеячы. Гасцей і вядоўцаў імпрэзы праставіла загадчыца навуковага аддзела дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры Вольга Барысаўна Гулева.

У цёллы вераснёўскі дзень адбылася ўжо трэцяя прэзентацыя кнігі "Перадусім Беларусь". - узгадаў укладальнік кнігі. Сяргей Шапран збіраў успаміны Вольгі Іпатавай, Уладзіміра Арлова, Радзіма Гарэцкага, Кастуся Цвіркі, Міхала Казінца, Рыгора Барадуліна, Уладзіміра Содаля, рэдагаваў, дапасоўваў, папраўляў. Кніга была выдадзена ў Смаленску накладам 300 асобнікаў летам гэтага года. Дзве прэзентацыі кнігі "Перадусім Беларусь" адбыліся ў Віцебску ў абласной бібліятэцы і Дзяржайным педагогічным універсітэце імя Машэрава 6 верасня.

У сваім выступленні публіцыст Міхась Скобла называў Генадзя Мікалаевіча Бураўкіна архітэктарам нацыі.

- Сапрауды, у яго перадусім была Беларусь, - адзначыў М. Скобла. - І тады, калі ён працаў на тэлебачанні, і калі прадстаўляў краіну ў ААН і быў першым прадстаўніком нашай незалежнай дзяржавы. И калі кіраваў Таварыствам беларускай мовы імя Ф. Скарэны. И з пісьмовым сталом, калі пісаў свае вершы, таму што дух і літара бураўкінскай пазіі - беларускія.

Калегі ўзгадалі малавядомы, але важны факт з дзеяннісці Генадзя Мікалаевіча: ён перавёў тэлевізійных футбольных трансляцый на родную мову і парадваў заўзятараў. Невычайнім было выступленне Станіслава Шушкевіча, які прызнаўся, што пазнаёміўся з будучым паэтам адным з першых яшчэ ў 1954 годзе. Тады

Перадусім Беларусь

Задбакочы Генадзя Бураўкіну

ён запрасіў маладога лірыка ва ўніверсітэтскі радыёузел, дзе сустракаліся фізікі з лірыкамі. А самым першым, па-праўдзе, было спатканне маладога Генадзя з факультэтскім аднакашнікам Васілем Зуёнкам. У студэнцкім інтэрнате на Нямізе іх ложкі стаялі побач, думкі ядналіся, пачастунак дзяліўся пабратэрску, іспыты здаваліся разам.

- Самае галоўнае, што Генадзя Бураўкін стварыў выдатную сям'ю. Яго дзеці Аляксей і Святланы - інтэлігентныя, цудоўныя і прыгожыя! У яго быў вельмі шчырая душа!

На вечарыне прагучалі вершы Івана Драча, Уладзіміра Някляева, Васіля Зуёнка, Анатоля Вярцінскага, прысвечаныя пальміянаў паэту, мурому дыпламату і бескампраміснаму грамадзянину. Песні на слова Г.М. Бураўкіна выка-

У вянок памяці легендарнага рэдактара і гісторыка

Не так даўно Беларускі прэс-клуб прымайрэ рэдакцыю штотыднёвіка "Новы час", заставанага Менскай гарадской арганізацыяй ТБМ імя Ф. Скарыны, яго аўтарскім калектыву, шматлікімі саброў і гасцей "Новага часу". Падставай для сустрэчы стала гадавіна з таго дня, як не стала рэдактара выдання Аляксея Карабля - выдатнага публіцыста, палітычнага аналітика і гісторыка.

Цяперашні рэдактар "Новага часу" А. Колб адзначыла тое, што дасюль яшчэ не верыща, што Аляксей Сцяпанавіч з намі німа, здаецца, ён падлечыща і вернецца да нас, але, нажаль, чудаў не здраеца.

- Тым не менш, жыццё "Новага часу" не спыняеца і сёня ў гэты светлы дзень успамінай мы радыя прадставіць чытачам 500-тынум нашага штотыднёвіка, - адзначыла Аксана Мікалеўна.

Многія з тых, хто прышоў у гэты дзень ўспомніць А. Караблю, спрычыніліся да гісторыі "Новага часу", шчыльна супрацоўнічалі з рэдактарамі. Таму спадарыня Аксана запрасіла ахвочных падзяліца ўспамінамі пра дарагога ўсім нам чалавека.

Першым да мікрофона выйшаў старшина БСДП Мікола Статкевіч, які ўспомніў часы, калі ён праводзіў за кратамі, дзе ён адбываў пакаранне па палітычных матывах. І "Новы час", які дастаўляўся ў калонію па патрабаванні А. Карабля, быў адзінай кропніцай палітычнай аналітыкі. Былы старшины Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь М. Грыб прыгадаў сумесную працу з А. Караблем у складзе рабочай групы па выпрацоўцы Канцепцыі сацыяльна-еканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь "Стратегія для Беларусі".

- Аляксей Карабль парупіўся пра "Новы час" так грунтоўна, што выданне не спыніцца, "Новы час" будзе ісці далей, - адзначыла А. Аксім.

Тэму ўспамінай пра А. Караблю працягнулі былы суддзя Канстыту-

цыйнага суда, прафесар М. Пастухоў, старшина праваабарончага цэнтра "Вясна" А. Бяляцкі, старшина БАЖ Ж. Літвіна, публіцыст А. Тамковіч, фотамастак Г. Ліхтаровіч...

Музычную часку памятай вечарыны працягнулі беларускія музыканты, пра творчасць якіх можна прачытаць на старонках штотыднёвіка. Распачаў музычную частку вечарыны аўтар і выканавец А. Плясанай, які пра співаў некалькі песень грамадзянскага гучання.

Музычную эстафету падхапіў фолк-гурт Vuraj пад кірауніцтвам С. Доўгушава,

удзельнікі якога падавалі слухаючым сучаснымі апрацоўкамі беларускіх народных песен. Песні ў выкананні Андрэя Сянькевіча звяршылі вечарыну "Новага часу" на светлай ноце ўспамінай пра цудоўнага чалавека і рэдактара - А. Карабля, які і па сённяшні дзень з'яўляецца прыкладам прафесіяналізму і чалавечай муажнасці.

Анатоль
Мяльгуй.

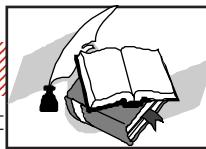

налі Андрой Мельнікаў і Зміцер Вайцюшкевіч. Любімы паэты і блізкі сябар назаўсёды застанеца ў сэрцах тых, хто яго памятае.

На выставе былі прадстаўлены матэрыялы з архіва творцы, кнігі з аўтарскімі подпісамі, падораныя Г.М. Бураўкіну, які Юлія Якаўлеўна прадала ў фонды музея. Сям'ёй паэта быў перададзены на захаванне таксама макет помніка, зроблены скульптарам Э. Астраф'евым.

Эла Дзвінская,
фота аўтара.

На здымках:
1. Кніга ўпамінаў пра Генадзя Бураўкіна.
2. На вечарыне ў музеі Максіма Багдановіча ў Менску.
3. Выступае Сяргей Шапран.

Навіны Германіі

Немцы заахвочваюць беларускіх дзяцей да вывучэння мовы, запрашаючы на кулінарныя майстар-класы ў амбасадзе

Сёлета нямецкая амбасада ў Менску разам з Інстытутам імя Гётэ правяла трох кулінарных сустэречы для беларускіх дзяцей і студэнтаў.

Мэта - падтрымаць цікавасць да нямецкай мовы і культуры.

Да ўдзелу ў праграме былі запрошаныя дзецы 4-5-х класаў, 8-9-х і студэнты.

Тут не было ніякіх падручнікаў, усё інтэрактыўна.

Госці амбасады гатавалі разам з нямецкім кухарамі стравы, паралельна размаўляючы з іх і супрацоўнікамі пасольства. Кухар - вельмі энергічная і сучасная Сафія Хоффман - прылягала ў Менск на трох дні адмыслова, каб пазайміцца з дзецьмі.

- Я люблю дзяцей, - сказала нам Сафія, - больш за тое, я не кухар у класічным разуменні - я не працу ў рэс-

таране, але пішу свае кулінарныя кнігі, вяду калонкі ў газетах, праводжу курсы. Словам, люблю пагаварыць не менш, як гатаўца. Спадзяюся, ім са мною цікава.

Патрапіць на такія курсы не проста - узел узялі па некалькі чалавек з менскай, аршанскаі і маладзечанскай школ, а таксама па адным чалавеку ад розных університетаў.

Амбасадар Германіі ў Беларусі Петар Дэтмар гаворыць са студэнтамі

Для студэнтаў гэта, можа, і не так цікава, а для школьнікаў патрапіць у амбасаду - што паліяцець у космас, так яны самі казалі.

У перспектыве яны таксама плануюць атрымаць першую ці другую вышэйшую адукцыю ў Германіі - узельнікам партнёрскіх праграм туды паступіць трохі працягом, чым іншым.

- Але пакуль канца школе не відаць, дзеци не адрываліся ад гатоўкі з няўрэмлівай Сафіяй. Тая прапанавала ім зрабіць вегетарыянскія стравы: суп з печанымі размарынамі, вегетарыянскія бургеры і бульбу фры з самаробнымі майэнзам, а таксама яблычны пірог з яблычным мусам.

- Я сама вегетарыянка, так, - патлумачыла выбар кухар. - Але для мяне рэч не ў тым, каб абараніць жывёл ці штосьці такое. Я хачу паказаць альтэрнатыву, размаіцца ежу расліннымі прадуктамі. Я сама была на вашай Камароўцы, гэта прынцыпова, бо я думаю, што ў гатаванні трэба выкарыстоўваць мясцовыя і сезонныя прадукты.

Купленую на Камароўцы гародніну, як і сам кірмаш, неміка ацаніла на выдатна.

- Дзякую богу, ніхто яшчэ не парэзаўся, - рэзюмавала Сафія пасля 3-гадзіннага кулінарнага марафону.

Дзеци пайшлі дадому шчаслівия.

nn.by

ЛІТАРАТУРНЫ ФЭСТ У КАПТАРУНАХ

Літаратурная карта Паставы

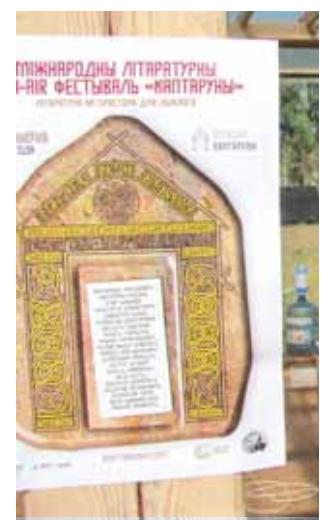
Паставы - багатая на мясціны, якія звязаны з жыццём і творчасцю вядомых пісьменнікаў. Гэта Паставы, Агароднікі, Верасея, Хрыстова, Дварчаны, Камай і іншыя паселішчы. І вось нядаўна на карце раёна заляла яшчэ адна літаратурная зорачка: у вёсцы Каптаруны, што на Лынтушчыне, 20-21 жніўня прыйшоў першы міжнародны літаратурны опер-аіг фестываль. Адбыўся ён дзякуючы рунапасці вядомых сучасных дзяячаў беларускай культуры кандытуальнага мастака, пісьменніка, дызайнера Артура Клінава і выдаўца Ігара Логінава, якія некалькі гадоў таму пачалі ўладкоўваць у Каптарунах свае лецішчы. Прchyм, не толькі для ўласнага адпачынку, а з амбіцыйнай перспектывай ператварыць вёску ў адзін з цэнтраў сучаснага беларускага мастацтва. І гэта ім ужо ўдаеца: уладкаваны месцы для размяшчэння гасцей, пляцоўкі для правядзення творчых сустэреч, дыскусій, выступленняў, абсталявана сталавая-бар і іншыя зручнасці і камунікацыі. Прchyм, усё гэта - з захаваннем мясцовых традыцый дойлідства і побыту. Творцы ўжо правялі тут некалькі пленэр, і вось - літаратурны фестываль, дарэчы, міжнародны.

Сапраўды, арганізаторам удалося запрасіць у Каптаруны звыш дваццаці вядомых дзяячаў культуры. Украіну прадстаўлялі Дмытро Білы, Аляксандр Ірванец, Любоў Якімчук, Аляксей Чупа, Аляўціна Каходзэ, Германію - Інга Петц, Беларусь - Валянцін Акудовіч, Наталка Бабіна, Ігар Бабкоў, Альгерд Бахарэвіч, Аляксей Братачкін, Вольга Гапееева, Ірына Герасімовіч, Павал Касцюкевіч, Ігар Пракаповіч, Але́сь Гарбуль, Вольга Шпарага, Андрэй Хадановіч, Юля Цімафеева. Ініцыятыву правядзення гэтага мерапрыемства падтрымалі такія арганізацыі як Літаратурны дом "Логінава", Літаратурны музей імя Петруса Броўкі, ініцыятывіт імя Гётэ ў Менску. Кураторам практку быў рэжысёр, арт-крытык Таня Аричмович.

Галоўная мэта фестывалю - даць магчымасць пісьменнікам, філософам, дзяячам культуры ў межах тэматычных панэльных дыскусій аблеркаўцаць розныя праблемы сучасніці.

Акрамя гэтага быў створаны ўмовы для презентацыі сваіх твораў, наладжвання індывидуальных контактаў, аб-

меркавання зацікаўленымі асобамі пэўных пытанняў у куліпах, правядзення перформансаў і канцэртаў. Тэматыка панэльных дыскусій дае ўзялена пра тая праблемы, якія абмяркоўваліся падчас сустэречы: "Міжкультурны канфлікт: літаратура па-за межамі вайны?" (мадэртар А. Хадановіч), "Гендарныя клішэ: мужчынска ідэнтычнасць у літаратуре" (мадэртарка Т. Аричмович), "Данбас: мяжа, якая раз'ядноўвае?" (мадэртар А. Клінава), "Еўропа: новы нацыяналізм" (мадэртар А. Братачкін), "Зразумець Украіну: год украінскай літаратуры ў книга-

рні "Логінава" (мадэртар І. Бабкоў), "Пра што і я маўчаць і размаўляюць страхі" (мадэртар І. Герасімович), "Таварыства ўкраінскай літаратуры пры СПБ і беларуска-украінскі альманах "Справа" як спроба мультыкультурнага дыялогу" (мадэртар Н. Бабіна). Выступілі на фестывалі і мясцовыя літаратары: Але́сь Гарбуль правёў віртуальную экспкурсію "Скарбы сівых валуноў. Міфалогія Лынтуліскага краю", Ігар Пракаповіч пазнаёміў удзельнікаў з прыроднымі і гістарычнымі адметнасцямі Пастаўскага раёна, презентаваўшы адукцыйна-асветны комплекс "Чароўны край - Пастаўшчына", які складаецца з кнігі, сыштка і дыска з 34 презентацыямі. Разам з І. Пракаповічам выступілі і яго былая вучаніца, цяпер студэнтка 1 курса філфака БДУ, Віялета Сяменас, якая правяла дэманстрацыю створанай вучнямі Пастаўскай гімназіі інтэрактыўнай карты "Краязнаўцы і краязнаўчыя выданні Пастаўскага раёна", якая на рэспубліканскім конкурсе адзначана дыпломам II ступені.

Многім удзельнікам гэтага літаратурнага свята запомнілася выступленне віртуоза-акардзяніста, кампазітара Аляксея Варсобы, літаратурнае шоў "Інфармацыйнае це-

ла", перформанс А. Кахідзе "Званкі са Жданаўскіх могілак" і іншыя імпрэзы. Вельмі шчырай і сябровскай была атмасфера падчас чытання аўтарамі сваіх твораў апоўначы калі вонгнішча. Прысутныя пачулы вершы і прозу ў выкананні А. Клінава, П. Касцюкевіча, А. Бахарэвіча, Ю. Цімафеевай, І. Бабковіч, І. Пракаповіч. Выдатны атрымаліся і гітарна-пазытычны беларуска-украінскі дыялог А. Хадановіча і Дмытрыя Білага.

Фінальная дыскусія "Літаратура як прастора для кансалідацыі" (мадэртарка В. Шпарага) знёў нагадала і пачвердзіла думку, якую часта забываюць або ігнаруюць людзі: слова можа разбураць і ствараць, можа забіваць і лячыць, і таму вельмі важна, асабліва творцам, уважліва і ашчадна ставіцца да таго, што яны пішуть. І яшчэ адна выснова: любыя праблемы можна вырашыць пляхам перамоў і дыскусіі. І хай бывае цяжка прыйсці да нейкіх агульных поглядаў і думак, але гэта значна лепш, чымсыці чуць, як пралятаюць кулі і ўзрываюцца снарады, бачыць, як ліеца кроў і плачуць родзіцы загінуўшых...

Літаратурны фестываль адбыўся. Усе удзельнікі атрымалі шмат станоўчых эмоций ад сустэреч, размоў, ідэй, думак, незвычайна лагоднага надвор'я і цудоўных вакольных краявідаў - той атмасферы, якая панавала падчас мерапрыемства. Паколькі фестываль плануеца праводзіць штогод, то хочацца пажадаць яго арганізаторам добрага плену ў дзеянасці на карысць літаратуры праз дыялог і кансалідацыю творцаў розных краін, розных культур, розных веравізнанняў, рознага жыццёвага вопыту. Свет уратуеца праз Слова.

Наталля Пракаповіч.

"ЗГУКІ БАЦЬКАЎ- ШЧЫНЫ"

ДУ "Лідскі раённы цэнтр культуры і народнай творчасці" з задавальненнем паведамляе, што на базе аддзела рамёстваў і традыцыйнай культуры адбувадзеца раённае свята "ЗГУКІ БАЦЬКАЎШЧЫНЫ". Свята пройдзе у трох этапы. Кожны з этапаў свята прымекаваны да беларускага земляробчага календара.

24 верасня 2016 года ў 14.00 - першы этап мэропрыемства, прымекаваны да свята **Багач** - земляробчага свята ў гонар зачанчэння збору ўраджаю і называеща "Талака". Запланаваны паказ тэатралізаваных традыцыйных народных абрадаў, звязаных зематыкай збору ўраджаю. Інтэрактыўны момант, прыемны, урачысты, які канчаткова аўяднае ўдзельнікаў - гэта презентацыя замешвання і выпякання дажыначнага каравая. Кожны з прысутных зможа дадаць свой унікальны інгрыдыент, напрыканцы усе ўдзельнікі свята змогуць пачаставацца караваем.

Другі этап прымекаваны да свята **Пакровы** і называеща "Пакроўскі кірмаш", і пройдзе ён **15 кастрычніка 2016 года**. Будзем ладзіць сапраўдны фест-кірмаш, на якім гледачы пабачаць выставу народных рамёстваў, пагуляюць у традыцыйныя гульні, адведаюць кашы рознага гатунку, пабачаць выступленне тэатра "Батлейка" і паслухаюць песенны фальклор: жартуючыя песні і прыпейкі.

Спрадвеку перыяд ад Пакроваў да Піліпайскага посту быў для нашых продкаў самым вясёлым часам. Сабраны багаты ўраджай, праца ў полі скончана, людзі весяліліся і ладзілі вяселлі. Заключны этап свята "Згуки Бацькаўшчыны" пройдзе **12 лістапада 2016 года** пад назвай "**Вялікая вясельніца**". Гледачы змогуць наведаць выставу народных рамёстваў, тэматичную выставу вырабаў з бяросты. Творчыя калектывы парадуюць вясельнымі песнямі, і тэатралізаваным прадстаўленнем прыказак і прымавак. Завершыць свята танцавальная этнавечарына "Скачуць сёння да зары, польку нават камары!"

Паважаныя лідзяне! Шыры запрашаем Вас наведаць шэраг наших свят. Прыменных вам уражанняў і добра гастрою!

Тэлефон для інфармацыі: 52-62-48, 52-04-92.

Ранейшае Наваградскае ваяводства (Пераклад Леаніда Лаўрэша)

(Заканчэнне. Пачатак у папярэдніх нумарах.)

У цэласці захавалася першая актавая кніга земскага Слонімскага суда з 1565-1566 гг.⁴⁹, з якой даведаємся, што ў 1565 г. кароль Жыгімонт Аўгуст "даў" для Слонімскага павета: маршалка **Яна Яцыніча**, падкаморага **Станіслава Мікалаевіча Нарбута**, ваяводзіча падляскага, суддзю **Міхала Даўрыновіча-Сакалоўскага**, падсудка **Пацея Ельца** і пісара **Богуша Тушэвіцкага**, усе землеўладальнікі гэтага ж павета, "в тым повете осельх". Першы соймік адбыўся ў Слоніме 1 чэрвеня 1565 г., а першыя паседжанні суда, назаўтра пасля свята Святога Духа, 11 таго ж месяца. Павятовы соймік і суды пачалі адбывацца ў Слоніме аж да ўпадку Рэчы Паспалітай, крыніцы, якія я меўмагчымасць вывучыць, нічога не казалі пра перанос гэтых пасяджэнняў у іншыя гарады.

Былі выпадкі, калі ў Слонім пераносіліся соймікі іншых паветаў. Так кароль Жыгімонт Аўгуст у 1571 г., з-за эпідэміі, якая ў той час пашыралася ў ВКЛ, загадаў сабраць соймік Наваградскага ваяводства разам з соймікамі Слонімскага і Ваўкавыскага паветаў у Слонім⁵⁰. У часы акупациі краю маскоўскімі войскамі, Сойм 1659 г., аршансікі соймік першапачатковая адбываўся ў Менску а потым быў перанесены ў Слонім⁵¹.

Трэці Статут Літоўскі 1588 г. у 3-м раздзеле, арт. 8, устанаўліваў, што перад кожным вялікім вальным соймам мае адбыцца вальны з'езд усіх станаў ВКЛ у Слоніме і там "паміж сабой ... усе землі і паветы разам павінны зноўкую ў братэрскай міласці аў усіх патрэбах земскіх дамоеўца, прыйсці да аднаго слушнага паразуменія і павагі да дабрыні Рэчы Паспалітай"⁵².

Гэты соймік называўся генеральным і раней адбываўся ў Ваўкавыску, бо той ляжал на галоўным тракце, які злучаў Літву і Карону, а Слонім ляжал у баку ад гэтай галоўнай дарогі⁵³, і таму перанос сойміка

Маршалак **Казімір Валовіч**.
Падкаморы **Ян Макавецкі**.
Стараста **Станіслаў Солтан**, маршалак надворны літоўскі.
Харунжы **Аляксандар Мікульскі**.
Суддзя земскі **Людвік Броніскі**.
Суддзя земскі **Геранім Палубінскі**.
Суддзя земскі **Канстанцін Працаўскі**.
Суддзя земскі **Францішак Кабылінскі**.

⁴⁹ Выдана в Актах Вілен. Археографич. Комиссии. Т. XXII.

⁵⁰ Лаппо. Літ. Рус. Повет. (1911.). дод. 35.

⁵¹ Vol. Leg. IV. 316.

⁵² Згода з выданнем 1693 г.

⁵³ M. Balinski. Starozytna Polska. III (1884.), 681.: Горад Слонім удалечыні ад дарогі вялікай знаходзіцца, не можа таму гандлем развівацца, Жыгімонт Аўгуст па прапанове падскарбія літоўскага, ваяводы навагрудскага, старасты слонімскага Івана Гарнастая, прывілеем ад 13 мая 1558 г. пісаным у Вільні, устанавіў двухтыднёвую кірамашу".

⁵⁴ Vol. Leg. III. 336.

⁵⁵ Ibid. V. 259.

⁵⁶ bid. V. 307.

⁵⁷ H. Lowmianski. Rys histor. wojew. Nowogrodzkiego (1935.). 30.

⁵⁸ A. Podgorski. Pomińki Dziejow Polski. (1840.). 270.

⁵⁹ Gwagnin. Kronika (w przekladzie. 1768.). 303.

⁶⁰ Рес. Истор. Биб. Т. XXX. 888.

⁶¹ Вид. 1768 г. 303.

⁶² M. Balinski. Star. Polska. III. 698-699.

⁶³ Marcin Bielski. Kronika (1766.). 675.

⁶⁴ Vol. Leg. II. 151 i 161.

⁶⁵ Лаппо. Вел. кн. Літ. (1901.). 161, 163, 189, 190.; Лаппо. Літ. -Рус. Повет (1911.). 380-384, 402-406, доп. 50, 64, 68, 70, 74, 85.

⁶⁶ Gwagnin. Kronika (w przekladzie. 1768.). 303.

Войскі **Віктар Палубінскі**.

Стольнік **Адам Шукевич**.

Падстолі **Ігнацы Быхавец**.

Пісар земскі **Ігнат Шукевич**.

Падстараста **Вільгельм Стравінскі**.

Суддзя гродскі **Тадэвуш Чудоўскі**.

Суддзя гродскі **Андрэй Мікульскі**.

Суддзя гродскі **Тадэвуш Бужоміўскі**.

Пісар гродскі **Ян Працаўскі**.

Падчашы **Томаш Коркуць**.

Чашнік **Тадэвуш Працасовіч**.

Гараднічы **Мацей Брадоўскі**.

Скарбнік **Стэфан Палубінскі**.

Лоўчы **Канстанцін Юндзіл**.

Мечнік **Аnton Ячкевич**.

Канюшы **Ануфры Завадскі**.

Абозны **Ян Працаўскі**.

Стражнік **Марцін Тунгагаў**.

Краўчы **Юзаф Палубінскі**.

Будаўнічы **Адам Чэрнік**.

Мастаўнічы **Бенедыкт Чачот**.

Рэгент земскі **Францішак Белы**.

Рэгент гродскі **Ян Каменскі**.

Рэгент гродскі **Ян Міхалоўскі**.

Пра харугву Слонімскага павета Аляксандар Гваньіні ў сваёй "Хроніцы Еўрапейскай Сармації" апісаў два гарады сучаснага Ваўкавыскага павета⁶¹:

пяціская мяжса да Гудзевічаў, ад Гудзевічаў да Лунна, паміж Лунна і мяжы Ваўпянскай па Нёмане, Нёманам да ракі Зельва, там, дзе яна ўпадае ў Нёман, ракой Зельва угому ажно да ракі Раксы, там дзе яна ўпадае у Зельву, Раксынай міма Шэпіч і Байкавіч да Жалабатых Маствоў, падляская мяжса да Жалабатых Маствоў да нараўскай дарогі, якая вядзе праз Белавежскую пушчу, з бору і пушчы ажно да Карабеўскага моста"⁶⁰.

На карце Rizzi Zannoni 1772 г. мяжка Ваўкавыскага павета ад ракі Нараў ідзе на паўночны ўсход і далучае да таго павета Ялоўку, Ялоўскі лес, Вялікую Бераставіцу, Рэплю і Воўпу і пакідае ў Гарадзенскім павеце Гарадок, Крынкі, Алекшыцы, Лунна і Свіслач. Потым даходзіць вышэй Дубна да Нёмана і потым Нёманам угому да вусця ракі Зельва. Далей мяжка Слонімскага павета да Бярозы і адтуль мяжка Берасцейскага ваяводства да апісанай вышэй пачатковай кропкі.

Аляксандар Гваньіні ў сваёй "Хроніцы Еўрапейскай Сармації" апісаў два гарады сучаснага Ваўкавыскага павета⁶¹:

"Ваўкавыск, горад вялікі, двор у ім судовы, дзе шляхецкія справы разглядаюцца".

"Мсцібаў, горад і замак драўляны, паміж балотными ставамі: сама прырода спрыяе абароне, ад Ваўкавыска дзве мілі".

Пасля смерці князя Жыгімонта Аўгуста паны-рада ВКЛ, каб параіца пра захавання парадку і аховы межаў краю падчас безкарапеў, з'ехаўся ў 1572 г. у Мсцібаву. Былі тут таксама і паслы з Кароны: Пётр Збароўскі, ваявода краўкі і Ян Томіцкі, кашталян гнезненскі⁶². Пасля элекцыі караля Стэфана Баторыя, Літва з'язджацца ў 1576 г. на нараду ў Геранёны, Гародні і Мсцібаву. Бельскі апавядаў, што "Літва таксама ў той час соймікі свае праводзіла, найперш у Гародні, а потым у Мсцібаве,райліся, што рабіць, калі палякі без іх Пана абраці і каранавалі"⁶³. З'езды тыя былі надзвычайнія і адбываліся па меры неабходнасці. Кароль Стэфан Баторы, канфіруючы "артыкулы" караля Генрыка Валуа, у сваім лісце ад 8 лютага 1576 г. пропанаваў для Літвы рэгулярныя з'езды станаў і паслоў перад кожным соймам у Ваўкавыску: "Таксама ў Ваўкавыску голоўны соймік мае быць" - гэта ў той жа год ухваліў каранацыйны сойм⁶⁴. Маём інфармацыю пра тыя з'езды (conventus generales, ці, па-просту general) у Ваўкавыску ў 1576, 1577, 1578, 1582, 1584 гг.⁶⁵. Відчына, што гэтыя з'езды адбываліся ў Ваўкавыску дзякуючы яго добраму геаграфічному становішчу на вялікай дарозе з Літвы ў Карону, толькі ў 1580 г. "генерал" літоўскі адбыўся ў Вільні, а

Пасля смерці князя Жыгімонта Аўгуста паны-рада ВКЛ, каб параіца пра захавання парадку і аховы межаў краю падчас безкарапеў, з'ехаўся ў 1572 г. у Мсцібаву. Былі тут таксама і паслы з Кароны: Пётр Збароўскі, ваявода краўкі і Ян Томіцкі, кашталян гнезненскі⁶². Пасля элекцыі кораля Стэфана Баторыя, канфіруючы "артыкулы" караля Генрыка Валуа, у сваім лісце ад 8 лютага 1576 г. пропанаваў для Літвы рэгулярныя з'езды станаў і паслоў перад кожным соймам у Ваўкавыску: "Таксама ў Ваўкавыску голоўны соймік мае быць" - гэта ў той жа год ухваліў каранацыйны сойм⁶⁴. Маём інфармацыю пра тыя з'езды (conventus generales, ці, па-просту general) у Ваўкавыску ў 1576, 1577, 1578, 1582, 1584 гг.⁶⁵. Відчына, што гэтыя з'езды адбываліся ў Ваўкавыску дзякуючы яго добраму геаграфічному становішчу на вялікай дарозе з Літвы

14-15 верасня 2016 г. у НАН Беларусі адбылася Міжнародная наукоўская канферэнцыя, прысвячаная Палессю. Першы намеснік старшыні ТБМ Алена Анісім выступіла на адной з сесій з паведамленнем. Пратануем адаптаваць текст выступу.

У гэтым годзе будзе адзначана 110-годдзе з пачатку дзейнасці газеты "Наша Ніва", якая стала выходзіць ў Вільні з 1906 па 1915 год (пазней, у 1920 годзе, было выдана яшчэ 9 нумароў).

Дзейнасць газеты даўно прываблівала ўвагу даследчыкаў, але найбольш актыўнае матэрыялы началі выкарыстоўвацца пасля з'яўлення факсымільных выданняў напрэкіанцы XX стагоддзя. Гэта цікавасць тлумачыцца тым, што, па-першое, "Наша Ніва" была фактычна адзіным беларускім першыядычным выданнем пачатку XX ст. Па-другое, ствараючы новае выданне і маючы намер дайсці да кожнай мясціны і да кожнага патэнцыйнага чытача, каб данесці свае погляды на развіццё краю і наўроца, рэдакцыя газеты імкнулася адлюстраваць жыщё беларусаў на ўсёй тэрыторыі іх пражывання з розных бакоў. Таму ў газетных публікацыях даследчыкі могуць знайсці шмат звестак пра жыццё жыхароў тагачасных вёск, мястечак, гарадоў, у тым ліку і на Палессі.

Усе матэрыялы па палескай тэматыцы можна ўмоўна падзяліць на наступныя групы:

1. Артыкулы на спецыяльныя тэмы, у якіх прыводзяцца звесткі з насельных пунктаў тых паветаў і ўездаў, што адносяцца да Палесся.

2. Паведамленні, якія дасылалі мясцовыя аўтары або карэспандэнты з месца.

3. Мастацкія творы, аўтары якіх пазначаюць адпаведнае месца напісання або судносяць тэматыку з палескімі мэтавымі.

4. Фотадздымкі, у якіх адлюстраваны палескія краявіды ці вонкавыя асаблівасці побыту жыхароў Палесся.

Публікацыі першага тыпу змяшчаюць некаторыя цікавыя звесткі агульнага характару. Так, у 1909 годзе ў артыкуле "Аб гарадох" прыводзяцца звесткі пра колькасць жыхароў беларускіх гарадоў: "Колькасць жыхароў: Пінск - 34 тыс., Рэчыца - 11 тысяч, Мазыр - 10 тыс.". У 1911 годзе ў артыкуле А. Бульбы "Наша рабунак за мінулы год" прыводзяцца агульная колькасць публікаций за 1910 год з розных губерній і паветаў: "Выходзіць, што за той год было ў ёй надрукавана 666 корэспандэнцій з родных месцаў нашай роднай старонкі; у тым ліку: з Мінскай губ.: ... з пінскага [нав.] - 2; ... мозырскаго - 4..." [6: № 6, с. 83]. У сваёй дзейнасці рэдакцыя газеты асвятляла практична ўсе бакі грамадска-палітычнага жыцця тагачаснага грамадства. Адно з цэнтральных месцаў у "Нашай Ніве" займаў публікаціі па розных сацыяльна-эканамічных пытаннях, такіх як, напрыклад, реформы ў галіне сельскай гаспадаркі, развіццё банкаў-

"НАША НІВА" (1906-1915 гг.) ЯК КРЫНІЦА ВЫВУЧЭННЯ МАТЭРЫЯЛЬНАЙ І ДУХОЎНАЙ КУЛЬТУРЫ ПАЛЕШУКОЎ

скай сістэмы, фінансаванне розных праграм і г.д., з якіх мы даведаемся пра тое, колькі грашовых сродкаў і на якія мэты выдзялялася з бюджету, у прыватнасці, на палескія землі. Так, у 1913 годзе ў раздзеле "У земстві" чытаем наступную інфармацыю: "Губэрнская земская управа атпусціла 1,188,111 руб. дарожнага капіталу для раздзелу паміж паветовым земствам: на Мінск - 69,531 руб., на мінскі павет - 106,058 р., ... мозырскі - 144,679 руб., ... пінскі - 76,496 руб., рэчыцкі - 258,179 руб.".

Некаторыя публікацыі змяшчалі падрабізныя апісанні прыродных асаблівасцей гэтага рэгіёну. Так, у 1913 годзе ў матэрыяле, які мае загаловак "С Палесся", аўтар паведамляе пра агульную сітуацыю, якая склалася ў гэтых мясцінах з прычыны неспрыяльнага надвор'я. "Трудна прыходзіцца людзям у Піншчыне. Летом зіма была неспакойная. Да Каляд ішлі дажджы. Уесь сенакос палескіх селян на балотах, куды дабрацца з хурманкаю німа ніякіх спосабоў, і сена прыходзіцца скідаць у стажскі і чэкаць марозоў, калі ўстаноўцца санная дарога і падмерзне балота. Марозоў доўга не было. ... Сяголетнія лета было мокрае. Вада вылілася такая, якой не быве і яясно ў разлі, Палессе выяўляе сабою агромадную нізіну, куды адўскоў зліваецца вада. Шмат вады прыбыло ад навальніц, шмат прынеслы яе рэкі Стыр і Горынь, цекучы з пад Карпацкіх гор. Летам на гэтых гарах тайць снег, па гэтай прычыне тые рэкі, што цякуць з Карпатаў, разліваюцца па два разы ў год. Усе сенакосы затоплены...". Змест гэтай публікацыі дае агульнае ўяўленне пра тое, якія прыродныя ўмовы супрадаваюць жыщё палешукоў, як гэта адбываецца на іх жыццёвым узроўні і як яны спраўляюцца з абставінамі.

Другая група публікаций па колькасці найбольшая. У матэрыялах гэтай групы падаецца інфармацыя пра розныя здаренні, хваробы, падзвіны сялян у побыце. Некаторыя нататкі перадаюць таксама і апісанне мясцовасці. У якіх апісанніх публікаціях прыкладу прывядзён наступнае паведамленне аўтара Любешовец, змешчанае ў 1909 годзе: "З Піншчыны, Мінск. губ. Гэта край балот. Тут працякае рэка Прыпяць, яна ўліваецца ў Днепр. У Прыпяць уліваюцца меншыя рэкі: Піна, на катарай стаіць г. Пінск (паветовы), Яцольда, Горынь, Бобрык, Стоход, дыў у балоцістых берагох цякуць сотні рэчэк... Земля мала ўрадлівая, але ў рэках имат рыбы, і, каб ня рыба, пінчук бы пратапаў; яны рыбу прадаюць і самі яе ядуць. Ціха едзе пінчук на сваім вузкім чоўне і застаўляе сетку на рабу; бабы так сама добра умеюць ездзіць чоўнам. Да некаторых вёсак інакш, як па вадзе, і не даедзее.

Не вельмі высокі ўзоровы агульныя культуры і адпаведны нізкі ўзоровы жыцця

Трэба прызнацца, што пінчук самы цёмны памеж беларусоў... І жывуць палешуки так сама, як і 500 лет таму назад жылі".

У некаторых публікацыях аўтары распавідаюць пра то, што палешуки былі не надта законапаслумяні, час ад часу яны супраціўляліся некаторым парадкам, што прыводзіла да сутычак з уладамі. У 1907 годзе ў карабліндэнтні, якую падрыхтаваў аўтар Міхась, дaeца апісанне наступнай сітуацыі: "З Мазырскага везуда. У марцы месяцы ўпраўляючому аднага маёнтка Жытковічскай воласці лясынкі даняўшы, што мужыкі суседней вёсцы пасеки лес... Мужыкі зышліся и не дали им трасьцы сябе, а як гэтые людзи надта лезыли, то адзін мужык сунуў абъешчку ў спину кулаком... Их забрали и завязыли ў турму. На ведама, што з іми будзе". У 1910 годзе паведамляеца наступнае: "Пінскі павет. У маёнтку Скірмунта Парэчкы памеж селянамі і леснікамі дайшло да бойкі. Аднага селяніна забілі, овож зранілі". У 1912 годзе ёсьць апісанне наступнага здарэння: "6 мая ў дварэ Вольна, каторы належыць да памешчыка Давыдовіа грамада селян напала на дом дворнага лесніка. Пазвалі паліцію. Калі прыбыла паліція, селяне кінуліся на прыстава с каламі. Стражнікі началі стрэляць. Забілі на месцы аднаго члавека і зраніл 5 душ. Раненых завязылі ў бальничу ў Пінск. Недарауменне пашло аб сэрвітут. З Мінска выехала съледзтвеннае начальства."

Некаторыя з публікаций у "Нашай Ніве" асвятляюць тэму выбараў у Думу. Усе сенакосы затоплены...". Змест гэтай публікацыі дае агульнае ўяўленне пра тое, якія прыродныя ўмовы супрадаваюць жыщё палешукоў, як гэта адбываецца на іх жыццёвым узроўні і як яны спраўляюцца з абставінамі.

Даволі часта на старонках газеты змяшчалася таксама інфармацыя пра бандыцкія напады, з якіх можна атрыманіць права дзейніцца ад імя палешукоў. У такіх матэрыялах аўтары нярэдка давалі свою ацэнку выбарнай кампаніі і тым асобам, якія ў ёй брапі ўздел.

Даволі часта на старонках газеты змяшчалася таксама інфармацыя пра бандыцкія напады, з якіх можна атрыманіць права дзейніцца ад імя палешукоў. У такіх матэрыялах аўтары нярэдка давалі свою ацэнку выбарнай кампаніі і тым асобам, якія ў ёй брапі ўздел.

Часта быўлі прычынай нешчаслівых здарэнняў, найперш пажараў. На працягу некалькіх нумароў у 1909 годзе паведамляеца пра такія выпадкі на тэрыторыі Палесся: "Пінск. Мінск, губ. У. в. Пэнчанов спалілася 49 хат і грамадскіх хлебных магазын. Шкоды зрабілася на 40 тысяч руб.". Праз кароткі час рэдакцыя змясціла яшчэ адно кароткае паведамленне пра пажар у гэтых мясцінах: "Пінск. У. в. Табулак спалілася 113 будынкаў. Згарэла дзіця. Шкоды на 43 тысячі руб.".

Сярод публікацый, дасланных аўтарамі з палескага рэгіёна асабона трэба выдзеліць матэрыялы, у якіх дaeца апісанне культурных паддей. Менавіта такім зместам вылучаеца публікацыя ў 1911 годзе, падпісаная аўтара ў дужках падаеца назва мястэчка (Лунінец). Трэба зазначыць, што абодва апавяданні вызначаюцца гумарам, народным досціпам. З іх пайстаюць каларытныя фігуры палескіх сялян, аўтар добразычліва пасмеўваецца з некаторых тыповых рыс сялянскай натуралізмі: цемнаты, п'янства, хітрыкі.

Крыху арозіваеца ад папярэдніх твораў апавяданне "Дзярэвеншына" Тараса Гушчы змешчанае ў 1912 годзе.

Суднесці яго з тэмай палескага жыцця нам дае права аўтарскае пазначэнне месца напісання. Пасля ўказання імя аўтара ў дужках падаеца назва мястэчка (Лунінец). Трэба зазначыць, што абодва апавяданні вызначаюцца гумарам, народным досціпам. З іх пайстаюць каларытныя фігуры палескіх сялян, аўтар добразычліва пасмеўваецца з некаторых тыповых рыс сялянскай натуралізмі: цемнаты, п'янства, хітрыкі.

Акрамя тэксавай інфармацыі ў "Нашай Ніве" мы знаходзім таксама здымкі, якія адлюстроўваюць некаторыя асаблівасці побыту палешукоў ці палескія краявіды. Такія матэрыялы мы адносім да публікацый чацвёртай групы.

Прыядзём апісанне некаторых з іх.

У 1909 годзе змешчана фата - Беларусы з пад

Прыпяці (Палешуки).

На ім мы бачым стаілы мужыкін, якія ся

дзяліць на ўзлеску.

Здымак дае апавяданне

Мозырчукі адваката

тамі родзяца.

Пінчукі і Бога

хвяляць і чорта

кволяць (лаш

чукъ).

Акрамя тэксавай інфармацыі ў "Нашай Ніве" мы знаходзім таксама здымкі, якія адлюстроўваюць некаторыя асаблівасці побыту палешукоў ці палескія краявіды. Такія матэрыялы мы адносім да публікацый чацвёртай групы.

Прыядзём апісанне некаторых з іх.

У 1909 годзе змешчана

фата - Беларусы з пад

Припяці (Палешуки).

На ім мы бачым

стадка гониць;

Вол бушу і rave...

Вёска ходзіць і гамониць,

толькі эха ў лесі йдзе.

..Свист за свистам

так і лъэцца,

Як Палесьсе, без канца..."

Вершаваны твор "Матчыно прычытанье" Якуба Коласа, надрукаваны ў 1911 годзе, мае прямую сувязь з вуснай народнай творчасцю палешукоў. На гэта ўказвае як падзагалавак "Палескія легенды", так і адпаведныя назвы ў самім тэксле.

Калі грэблі, за балотам

Людзі начэвалі;

Аж с-пад Пінска шлі пяхотам,

Таварыну гналі;

Сутунляло. Ў цёлым лесе

Галасіл совы.

Нікол ў змроку ўсё Палесьсе,

Бор дрэмаў вяковы.

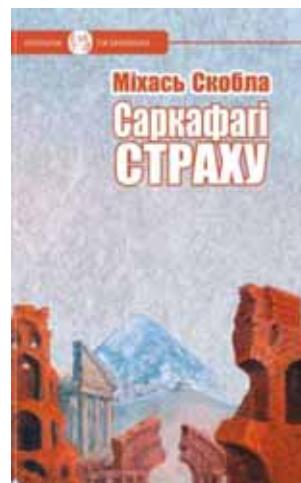
Прэзентацыя новай кнігі Міхася Скоблы "Саркафагі страху"

У Лідскай цэнтральнай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы ў рамаках фестывалю "Ад мінулага ў сёння і ад сёння ў заўтра вядзе нас друкаванасць слова" прыйшла першая прэзентацыя новай кнігі слыннага беларускага пісьменніка, вядомага паэта і журналіста **Міхася Скоблы**. Зборнік "Саркафагі страху" стаўся 84-м выпускам Бібліятэкі СБП "Кнігарня пісьменніка".

"Саркафагі страху" Міхася Скоблы - творчая спраба за апошнія дзесяць з лішкам гадоў літаратурнай працы, у тым ліку і як падлеміста (на хваліх Беларускай службы "Радыё Свабода"), і як гісторыка літаратуры, укладальніка шэрту кніг спадчыны беларускіх аўтараў. Як блогер, Міхася Скобла выбірае тэмы прыкметных праяваў абсурду ў сучаснай дзяржавай культуры - недабудаванасць нацыянальнага практута і вечная асцярожнасць дзяржавай ідэалогіі, двайствасць стаўлення да беларускага ў беларускіх дэ-юре ўладаў, пастаяннае ігнараванне найвыдатнейшых постацей айчыннай культуры - усе гэтыя паказальныя рухі ўладных культуртрэгераў ававязкова трапляюць у поле зроку Міхася Скоблы.

Шмат старонак у кнізе аддадзены і памятнымі старонкам: успамінамі пра нядайна адыходзішых аўтараў Беларусі і Украіны: Змітра Сідаровіча, Івана Лепешава, Уладзіміра

мым даследчыкам зэльвенскай аўтаркі - падрыхтаваў да друку некалькі тамоў ейнай перапіскі, двухтавомік выбраных твораў і аднатаомовік у "златай" серыі "Беларускага кнізабору", кнігу ўспамінаў і персанальны выпуск біяграфічнага альманаха "Асоба і час" пра Ларысу Геніюш. Шматгадовая праца над біяграфіяй і творчасцю Геніюш спарадзіла безліч назіранняў, знаходак і нечаканых адкрыццяў, якія неадменна спадрожнічаюць напружанаму пошуку - яны адлюстраваны ў найбольш аб'ёмным тэксле кнігі

Дамашэвіча і інш. Знаходзіцца месца і нататкам на паліях прачытаных кніг, водгукам на зборнікі вершоў і гісторычныя даследаванні, падарожнымі нарсымі.

Немалая частка кнігі прысвечана Ларысе Геніюш, што і зразумела: якраз у апошнія дзесяцігоддзе Міхася Скобла стаўся найболыш вядо-

- "Чайка з лётам арліным".

Напісаныя выдатнымі стылістам, эсэ Міхася Скоблы стануть добрымі падручнікамі беларускай мовы для тых мадых журналістаў, хто толькі пачынае пісаць і прадумваць свае першыя аналітычныя артыкулы.

Міхася Скобла пада-

страху", а таксама кнігу Мікалая Улашчыка "Даць народу гісторыю. Успаміны, лісты", якую ён укладаў разам з Аляксеем Каўкам, а таксама коратка пазнаёміў прысутных з постасцю Мікалая Улашчыка.

**Прэс-служба
ГА "Саюз беларускіх
пісьменнікаў".**

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная камегія:

Алена Анісім, Юрасі Бабіч, Юлія Бажок,
Марыя Баравік, Аляксей Карпенка, Эла Оліна, Ігар
Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч, Станіслаў Суднік,
Павел Сцяпко, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.
<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbt-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

**Пасведчанне аб зарэгістрацыі № 908 ад
18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам
інфармацыі Рэспублікі Беларусь.**

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даўліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by

Прэзентацыя кнігі “Паўстанчы дух”

12 верасня у Гарадзенскай абласнай навуковай бібліятэцы імя Я.Ф. Карскага прыйшла прэзентацыя кнігі Леаніда Лаўрэша "Паўстанчы дух. 1812, 1831, 1863 гады на Лідчыне" (Гродна, 2016. 244 с.).

Як адзначыў у прадмове да кнігі кандыдат гісторычных навук, дацент А.Р. Радзюк, у апошнія два дзесяцігоддзі не залежнай гісторыі Беларусі зроблены спробы новай ацэнкі і інтэрпретацыі падзеяў 1812, 1831 і 1863 гадоў. Але нягледзячы на паступальны рух наперад у іх вывучэнні, па-ранейшаму застаецца шмат "белых плямаў". Адным са спосабаў іх ліквідацыі з'яўляецца распрацоўка рэгіянальнай гісторыі. Падобны падыход дазваляе нібыта праз павелічальнае школа пабачыць тое, чаго заўзычай не відаць у акадэмічных выданнях і працах прафесійных гісторыкаў. На месцы бывае прасцей разабрацца з нейкай пралемай, убачыць яе спе-

цыфіку, чым з далёкіх кабінетаў. Менавіта таку функцыю выконваюць нарсы гісторыі барацьбы жыхароў Лідчыны за незалежнасць свайго краю лідскага даследчыка, якія нядайна выйшлі з-пад выдавецкага варштата.

Прэзентацыя была арганізавана сумесна з факультэтам гісторыі, камунікацыі і турызму Гарадзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, чые выкладчыкі і студэнты ўдзельнічалі ў аблерка-

ванні кнігі. Присутнічалі таксама гарадзенскія краязнаўцы. Супрацоўнікі бібліятэкі падрыхтавалі да прэзентацыі выставу апублікованых работ Л. Лаўрэша.

Прэзентацыю распачала дырэктор бібліятэкі імя Я.Ф. Карскага Мальцаўва Л.В. Вяла прэзентацыю прафесар, доктар гісторычных навук С.В. Марозава. Пра працу гарадзенскага выдавецтва "ЮрСаПрынт", у якім выйшла кніга, распавёў яго дырэктар

А. А. Рыжы. Пасля гэтага аўтар адказаў на шматлікія пытанні і расказаў пра свае творчыя планы: ужо ў выдавецтве знаходзіцца кніга пра Маламажэйкаўскую царкву, рыхтуеца вялікая кніга "Лідчына ў працэсе: 1906 - 1939 гг.".

Даведка.
Леанід Лаўрэш (нарадзіўся ў 1963 г. у Лідзе, скончыў Беларускі політэхнічны інстытут) - беларускі краязнаўец, даследчык гісторыі Лідчыны, аўтар 6 кніг і больш

сотні артыкулаў, стваральнік гісторычно-краязнаўчага сайту pawet.net, паставіўнік аўтар газеты "наша слова", удзельнік шматлікіх навуковых канферэнцый. Сфера наўковых зацікаўленняў - краязнаўства і гісторыя прыродазнаўчых наўук на Беларусі. Свой даследаваннімі Л. Лаўрэш робіць значны ўклад у пашырэнне ведаў пра гісторыю Лідчыны, пазнанню яе месца і значнасці ў єўрапейскім гісторычным контэксле.

Наші кар.

**Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі.
Рэдакцыя рукапісы не вяртае.**

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.

Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".
Газета падпісана да друку 19.09.2016 г. у 17.00. Замова № 1992.

Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіскі: 1 мес.- 1,06 руб., 3 мес.- 3,18 руб.

Кошт у розницу: па дамоўленасці.